

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลแกลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลแกลง

อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำนำ

ปราชญ์ชาวบ้าน

ปราชญ์ชาวบ้านคนส่วนใหญ่มักจะคิดถึงองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาที่มาจากชาวบ้าน เป็นความรู้ ที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ปรับตัว ผ่านประสบการณ์ที่สั่งสมพัฒนาและสืบทอดกันต่อๆมา เพื่อใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต ได้อย่างมีความสุขหลักการแนวคิดและวิถีชีวิตของปราชญ์ เป็นสิ่งที่คนในยุคสมัยปัจจุบันนี้ ควรได้เรียนรู้และนำไปเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตการนำภูมิปัญญาจากปราชญ์ชาวบ้าน มาประยุกต์ใช้ในการทำงานซึ่งสามารถนำไปใช้ปฏิบัติใช้ในระดับบุคคล และชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี บรรพบุรุษของชาวไทยเป็นชนชาติที่มีศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี ที่เก่าแก่สืบทอดกันมานานนับร้อยนับพันปี

โดยบรรพบุรุษของชาวไทยได้นำเอาความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ถ่ายทอดให้คนรุ่นหนึ่งไป สู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมชุมชนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นโดยความรู้ความสามารถเหล่านี้จะเรียกว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

ปราชญ์ชาวบ้าน

หมายถึงบุคคลในสังคมชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของภูมิปัญญาและนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จ จากการสั่งสมประสบการณ์และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เชื่อมโยงคุณค่าภูมิปัญญาของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการดำรงชีพในปัจจุบัน

สารบัญ

	หน้า
1. นายวิฑูรย์ คงรวย (ด้านรักษาด้วยสมุนไพร)	1
2. นายลิขิต โอรักษ์ (ด้านเกษตรกรรมและเศรษฐกิจพอเพียง)	2
3. นางพัทธมน ชวงษ์ (ด้านสมุนไพร “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”)	3
4. นางเบ็ญจา ธวัชศักดิ์ (ด้านศิลปกรรม)	4
5. นายจเร ชลสวัสดิ์ (ด้านศาสนาประเพณีและพิธีกรรม)	5
6. นางนวรรตน์ เสาะแสวง (ด้านการทำขนมหวาน)	6
7. นางสาวนลินรัตน์ ธวัชศักดิ์ (ด้านภาษาและวรรณกรรม)	7

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ชาวบ้านด้านสมุนไพร
นายวิฑูรย์ คงรวม อายุ 81 ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน 149/4 หมู่ที่ 4 ตำบลแกหลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 089 – 8051168

การดูแลรักษาสุขภาพของมนุษย์ มีมาตั้งแต่สมัยอดีตกาลมนุษย์ในแต่ละสังคมต่างก็มีวิธีการดูแล
สุขภาพและรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยวิธีการต่างๆออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนระบบความเชื่อ
สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะถิ่น รักษาโรคเรื้อรัง โรคหาละ-ซาง งูสวัด ดับพิษต่างๆ
ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนกับ ลูกบ้านในตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง

ทะเบียน/ประวัติ ประชาชนชาวบ้านด้านเกษตรกรรมและเศรษฐกิจพอเพียง
นายลิขิต โอรัช อายุ 66 ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน 5/3 หมู่ที่ 5 ตำบลแก่ง อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 089-2284623

ภูมิปัญญาไทยหรือที่เรายกย่องกันว่าปราชญ์

ชาวบ้านมีหลากหลายตามความถนัด
และการปฏิบัติของแต่ละคนเป็นผู้ที่ได้หล่อหลอมองค์ความรู้จากประสบการณ์
ซึมซับมเพาะค้นคว้าทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองทั้งทางกายและใจมาเป็นเครื่องทดลอง
เพื่อแสวงหาความถูกต้องจนกระทั่งประสบความสำเร็จจึงคิดสร้างสรรค์กลั่นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิต
มาถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้สืบสานอันถือว่าเป็นทั้งปัญญาและเป็นสมบัติมรดกตกทอด
ที่มีคุณค่ามหาศาลแก่แผ่นดินจากประสบการณ์ความคิดและวิถีการดำรงชีวิต
ของปราชญ์ชาวบ้านแต่ละท่านล้วนแล้วแต่เป็นต้นแบบเป็นชุมชนทางปัญญาที่สำคัญ
สร้างคุณูปการต่อความเป็นอยู่การประกอบอาชีพทำมาหากินในท้องถิ่นเป็นภูมิคุ้มกัน
มิให้ชุมชนล่มสลายมลายไปตามกระแสการพัฒนา ในยุคโลกาภิวัตน์

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ชาวบ้านด้านสมุนไพร “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

นางพัทธมน ชวงษ์ อายุ 54 ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน 18/4 หมู่ที่ 1 ตำบลแก่ง อำเภอมือง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 063-5295222

เป็นผู้มีความรู้ด้านสมุนไพร จากประสบการณ์การทำน้ำสมุนไพรจากพืช ผักสวนครัว มาดัดแปลงทำน้ำสมุนไพร และผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากสมุนไพร ค้นคว้าทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองทั้งกายและใจ มาเป็นเครื่องทดลอง เพื่อแสวงหาความถูกต้องจนกระทั่งประสบความสำเร็จ มาถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้สืบสานอันถือว่าเป็นทั้งปัญญาและเป็นสมบัติมรดกตกทอดที่มีคุณค่า มหาศาลแก่แผ่นดิน ปราชญ์ชาวบ้านแต่ละท่านล้วนแล้วแต่ เป็นต้นแบบเป็นชุมชนทรัพยากรทางปัญญา สำคัญ รวมทั้งเป็นหมอดินอาสาตำบลแก่ง เป็นผู้ประสานงานกับ กรมพัฒนาที่ดิน ช่วยปรับสภาพดินให้เหมาะกับพื้นที่ทางเกษตรของชาวบ้านในตำบล และวิธีการรักษาหน้าดิน โดยการปลูกหญ้าแฝก

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ชาวบ้านด้านศิลปกรรม ประเภทดนตรีพื้นบ้าน

นางเบ็ญจา รัชชศักดิ์ อายุ 93 ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน 48 หมู่ 4 ตำบลแก่ง อำเภอมือง จังหวัดระยอง

เป็นผู้มีความชำนาญ ด้านดนตรีและการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ระนาดเอก ร้องเล่นลิเก และเพลงพื้นบ้าน และได้สืบทอดความรู้ความสามารถมายังรุ่นลูก รุ่นหลานต่อกันมา ซึ่งเป็นปราชญ์ท้องถิ่นในชุมชนที่ชาวบ้านให้ความรักความนับถือ และพร้อมที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับบุคคลที่มีความสนใจ ที่จะเรียนรู้ด้านดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านต่อไป

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ชาวบ้านด้านศาสนาประเพณีและพิธีกรรม
นายจเร ชลสวัสดิ์ อายุ 68 ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน 14/3 หมู่ที่ 1 ตำบลแก่ง อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 089-8069261

ปราชญ์ชาวบ้านเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลานานมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงในเรื่องการทำมาหากิน การอยู่ร่วมกันในชุมชนการปฏิบัติศาสนาประเพณีพิธีกรรมและความเชื่อนอกจากนั้นยังสอดคล้องเชื่อมโยงไปถึงพืชสัตว์และสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกันกับภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าสาขาศาสนาประเพณีและพิธีกรรมมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ใกล้ชิดกันระหว่างคนธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติ การถ่ายทอดภูมิปัญญาที่มีโดยใช้สติปัญญาของตนที่สั่งสมความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพื่อการดำรงชีวิตมาโดยตลอดย่อมถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยศรัทธาทางศาสนาความเชื่อเรื่องผีที่บรรพบุรุษถ่ายทอดเรียนรู้สืบทอดกันมาโดยการบอกเล่าเรื่องราวที่ผ่านมาได้แก่

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ด้านการทำขนมหวาน
นางนวรรตน์ เสาะแสง อายุ 65 ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน 40/2 หมู่ที่ 7 ตำบลแก่ง อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 080-8375283

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถด้านการทำขนมหวาน
โดยทำจำหน่ายเองที่บ้านและที่ชุมชนบ้านมาบจันทร์ ทำกันเองในครอบครัว ไม่ได้จ้างแรงงาน

ผลที่งานที่ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

1. เป็นสถานที่ผลิตขนมหวาน เช่น ถั่วแปบ ถั่วกรอบแก้ว เผือกฉาบ เพื่อนำไปจำหน่าย
2. เป็นวิทยากรสาธิตกระบวนการผลิตให้แก่ผู้เข้ามาศึกษาดูงานในแหล่งชุมชนบ้านมาบจันทร์ หมู่ที่ 7 ตำบลแก่ง อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ด้านการทำขนมหวาน
นางลม่อม สว่างฉาย อายุ 59 ปี

7

ที่อยู่ปัจจุบัน 60/2 หมู่ที่ 1 ตำบลแก่ง อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 089-0950752

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

มีความรู้ความสามารถด้านการทำขนมหวาน
โดยทำจำหน่ายเองที่บ้าน ทำกันเองในครอบครัว ไม่ได้จ้างแรงงาน

ผลที่งานที่ข้อมูลรายละเอียดแหล่งเรียนรู้

เป็นสถานที่ผลิตขนมหวาน เช่น ขนมฟักทอง ขนมกล้วย ขนมสอดไส้ ขนมข้าวเหนียวเหลือง
เพื่อนำไปจำหน่าย

ทะเบียน/ประวัติ ปราชญ์ด้านภาษาและวรรณกรรม
นางสาวนลินรัตน์ รัชศักดิ์ อายุ 58 ปี

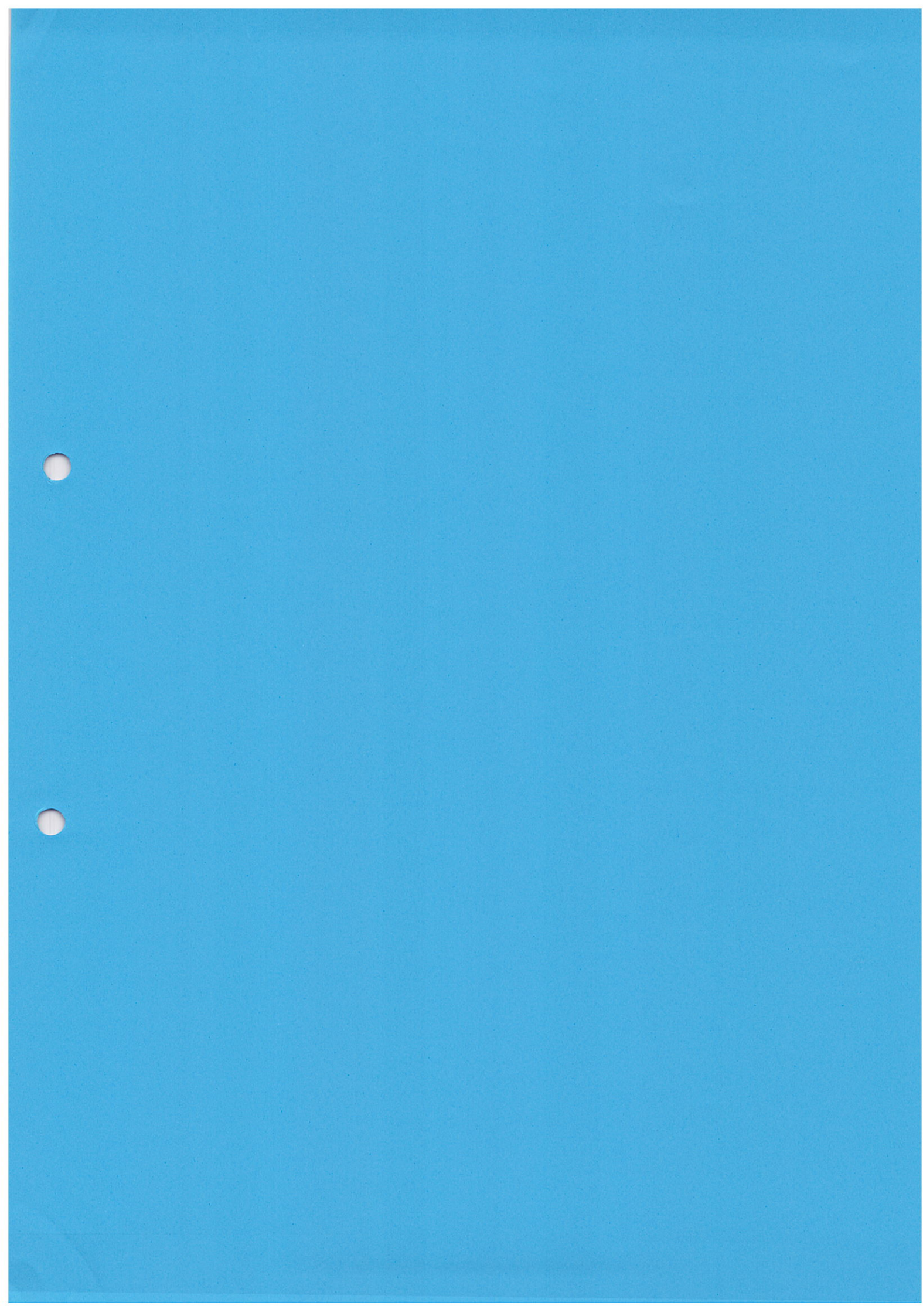
ที่อยู่ปัจจุบัน 48 หมู่ที่ 4 ตำบลแกหลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
เบอร์โทรศัพท์ 091-5858046

ภูมิรู้/ภูมิปัญญา

เป็นผู้มีความสามารถด้านการเล่านิทานพื้นบ้าน พุทธภาษิตนระยอง การสื่อสารกันโดยใช้ภาษิตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสืบทอดภาษิตน อนุรักษ์ให้คงอยู่กับลูกหลานสืบต่อไป
2. เพื่อให้มองเห็นคุณค่าของภาษิตนที่เราใช้กัน

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลแก่ง
เรื่อง ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน
ประจำปี ๒๕๖๗

.....

ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแก่ง ได้ดำเนินการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแก่ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนชุมชน แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สืบทอดสู่คนรุ่นหลัง หรือผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นนักปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนได้ นั้น

บัดนี้ ได้ดำเนินการ สำรวจและขึ้นทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปี ๒๕๖๗ เรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศประชาสัมพันธ์ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ของตำบลแก่ง ให้ผู้ที่สนใจและประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน หากในพื้นที่ได้มีข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน เพิ่มเติม สามารถติดต่อขึ้นทะเบียน ได้ที่ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลแก่ง โทรศัพท์หมายเลข ๐๓๘-๖๔๗๕๐๕-๖ ในวันเวลาราชการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายบุญเลิศ อนันตภูมิ)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่ง